

גנזך המדינה

מנהלת-העם

פרוטוקולים

18 באפריל - 13 במאי 1948

Handwritten signature or initials

ירושלים, אייר תשל"ח/מאי 1978

12.5.48 (הכסף)

ההכרזה על המדינה

פ. רזנבלית:

קודם כל, ישנה סאלה שרתוק כבר הפמיד אותה: האם ההכרזה צריכה להיות ככסגרת החלסת אונים או על רקע יהיה ועל כסיסה? אני בעד מסגרת החלסת אונים. ז. א., אנחנו עומדים על הבסיס של הפיקציה החדשה, כה שהיום יותר מפיקציה: שהחלסה של אונים מה-29.11 קיימת.

רק היום, בשעה 11, קבלתי הצעת ההכרזה אשר עובדה עיי פרופיסור לאוטרבאך, שזוהי אוטוריטה בין-לאומית גדולה ואולי האוטוריטה הגדולה ביותר היום בשטח של החוק הבין-לאומי. יחד עם הצעה זו קבלתי מצורפות את ההערות של רובינסון. אני רוצה להגיד, שגם הצעה זו מבוססת על החלסת האונים.

כ. שרתוק: (מתחיל לתרגם מן הכתב האנגלי את ההצעה הביל לעברית).

ד. בן-גוריון:

אנחנו צריכים תחילה לקבל החלטה פוליטית אם סכריזים אנו על מדינה או איננו סכריזים עליה; סכריזים על מסלה או לא סכריזים. ואם כן - אז מוכרחים גם להגיד את השם: "מסלה", "מסלה זמנית". ואם סודיעים שיש מסלה זמנית ושיש מועצת מסלה זמנית. ואז צריך להחליט אם אנחנו מקבלים את נוסח ההכרזה ביסיכה זאת או ספורים לועדה קטנה להכין את הנוסח.

פ. רזנבלית:

לפני ספורים את הדבר הזה לועדה, בדמה לי, שפה יש, בכל זאת, לקבוע כמה מספרות.

קודם כל, אני אומר, שהבסיס והרקע צריכים להיות ההחלטה של ה-29 בנובמבר. בקשר לזה יש חשיבות לשלגרמה של ניומן, אשר יש לפרש אותה, שהוא רוצה להכריז על המדינה לפני שבטלה ההחלטה של האונים. (ד. ב-ג: זה לא בא בחשבון. יש כבר החלטה אצלנו, שנתקלה בועהיפ הציוני, שהמדינה תתחיל לפעול ב-16 במאי, עם גמר הסנדס. ז. א., עתה - לאחר ה-15 במאי!)

גם לאוטרבאך ורובינסון יוצאים מהנקודה הזאת.

אחר כך עובדת האלה אם להכריז על מדינה. שרתוק אומר: אולי להכריז על כנסלה, אבל לא להכריז על מדינה ריבונית. בקשר עם זה אני רוצה להגיד, שאמנם רובינסון בתזכיר שלו, כאילו, עושה את הנסיון להבחין בין מדינה עצמאית לבין מדינה סתם. הוא אומר שלמדינה עצמאית נגיע רק ב-1 באוקטובר. אבל, לפי דעתי, מבחינה משפטית, הדבר הזה הוא בלתי הגיוני. כי יכול להיות "אינדפנדנט סטייט" ו"דפנדנט סטייט". כל זמן שועדת-הביצוע יצגה כאילו את כריכוניות, יכולנו לתלות את הדבר בועדת-הביצוע. אבל בתוך חלל ריק - מדינה יכולה להיות רק מדינה ריבונית, או שהיא איננה מדינה כלל. ז. א., מבחינה משפטית, אינני מקבל את הארגומנטציה של פרויבנסון, אשר היא לנכרי מלאכותית. הוא גם אומר, שהמדינה היהודית למעשה כבר קיימת, לפי ההחלטה של ה-29 בנובמבר.

לאוטרבאך טוען (מה שמאוד מתקבל על הדעת) שב-29.11.47 הוחלט באופן שלא ניתן לערער בזכותו של העם העברי להקים את המדינה. הדבר איננו מתערער גם ע"י כך שבינתיים היו & קשיים וסכיסהו הסתדל להכשיל את הדבר הזה. לדעתו, אנחנו פא רסאים וזכאים לעשות דבר כזה, אשר ועדת-הביצוע למעשה צריכה היתה לעשותו. אני חושב, כי את התיאוריה הזאת אנחנו צריכים לקבל.

ב. שפירא:

אני מציע: א) לבחור בועדה ולמסור לה לנסח את ההכרזה;

ב) לכסור & לה גם לקבוע את סדר ואופן ההכרזה.

ד. בן-גורירן:

אני אומר: לא להגיד "במסגרת החלטת או"ם", אלא "על יסוד החלטת או"ם". לא לדבר על ריבונות ואי-ריבונות, אלא על מדינה. צריך לאשר את הסטטוס די נתי ישראל. להודיע: מעכשיו מוקמת מדינת ישראל. צריך להחליט על הממשלה ואם מודיעים על הקמתה. אני מציע שנודיע ולא נאמר

הממשלה יהודית, אלא ממסלה של מדינה, ואם שם המדינה יהיה ישראל -
או של מדינת ישראל. אחיכ אני מציע שנגיד ממסלה זמנית.
יש לנו צורך בכך, גם מפני שיש לנו עוד מוסד שצריך להכריז על קיומו - מועצת
העם.

פ. ררזנבליט: יש שאלת הגבולות ואי אפשר שלא לנגוע בה.

ד. בן-גוריון: הכל אפשרי. אם נחליט פה שלא אומרים גבולות && - אז לא
נגיד אותם. אין שום דבר אמריאורי.

פ. ררזנבליט: זה לא אמריאורי, אבל זה דבר מספטי.

ד. בן-גוריון: מספס - זה דבר כזה שקובעים אותו אנשים.

פ. ברנשטיין:

לפני שאנחנו קובעים איך זכימד, פה כן להגיד ומה לא להגיד, עלינו
להכריז אם להגיד או לא להגיד.

יכולים להיות שני נימוקים שלא להכריז על מדינה: (א) מה שאנחנו

שמענו היום: שיתכן שהאמריקנים על יסוד הכרזה כזאת ישלחו אמבארגון על
כסף ודברים אחרים למדינתנו. אני השבתי נימוק זה עוד&& אתמול והלסום לחזק.
אחרי מה ששמעתי מסרתוק, אני חושב, שזה לא נימוק מכריע.

יכול להיות נימוק שני: שאי-הכרזה תמנע את המליטה. היות ואינני

מאמין בזה, אני חושב שצריך להכריז.

עכשיו, על מה להכריז? אפשר להכריז על הקמת ממסלה, מבלי

לדבר אמילו על מדינה. ואני הייתי בעד זה שנכריז על הקמת הממשלה ולא לדבר
על המדינה ולא על גבולותיה. זה נותן לנו אפשרות להודיע שהממשלה הזמנית
עכשיו הוקמה. ואין צורך, לדעתי, לדבר על אימפליקציות של הקמת ממסלה.

בהקמת ממסלה יש, לדעתי, אימפליקציות טובות ואפשר לפרטן או לא לפרטן. אני
מתנגד לזה שנדבר על גבולות. הייתי מסתפק בזה שנכריז על הקמת הממשלה בלי
מדינה.

א. צידלינג:

בעד פרינה. מועצת העם - מועצת הממשלה הזמנית; ומנהלת העם - מנהלת המכסלה הזמנית. ~~אם~~ כשקט של הפירסום יש להכליל מכסיפום דברים סאלה הכלולים בהחלטת האויים מה-29 בנובמבר.

איך לנסח את זה בענין הגבולות ובענין הריבונות? לא צריך להשתמש בטרמין גבולות ולא צריך להשתמש בטרמין ריבונות, אבל אפשר לומר את זה בצורה מפורשת ונוחה לנו, גם כן על יסוד החלטת האויים. אם נאמר, למשל, שהמדינה העברית תהיה נכונה לשפח יחסי-שלום ושיתוף עם המדינה הערכים, לכשתקום וכו'. הרי אמרנו בכך דבר שיש בו ענין הגבולות ולא מוזכרת המלה גבולות.

הוא הדין בענין הריבונות. לא הכרזה, כי אם תביעה. אנחנו פונים אל כדינות העולם ואל אומות העולם בדרישה להכיר במדינה כמדינה שוות-זכויות במספחת העמים ולהתקבל כחברה ולבקש את מלוא הסעד וכו'. בצורה כזאת אפשר לנסח את המטרות, אשר אנחנו רוצים בהן בהבלטה מפורשת של הבנין אשר לפניו אנחנו עומדים.

יש בהחלטת אויים טעיפי קונסטיטוציה. אם כי אנחנו עכסיו איננו נותנים בכלל לעריכת קונסטיטוציה רבה ואין לנו ענין בזה, אבל דוקא את הסעי-פי עם התנאים אשר ישנם לגבינו - רצוי לנו להעתיק.

ב. שרתוק:

אני נגד זה שאנחנו בהכרזה הזאת נכנה את מועצת העם (את ה-ליז) כשם מועצת הממשלה הזמנית. אם אנחנו רוצים להשתמש במונחים של ההחלטה, נשתמש בהם כהלכה ולא טלא כהלכה. זה שאנחנו מסתכסים במונחים של החלטה, אבל לא באותה המסמעות שהחלטה קובעת - אנחנו גורמים בלבול והננו מעלים על עצמנו את החסד שאנחנו עושים פה איזו תחבולה, ויש בזה אחיזת-עיניים.

נאמר שמה-1 באפריל עד ה-1 באוקטובר תפעל מועצת הממשלה הזמנית; ב-1 באוקטובר תתחיל לפעול ממשלה זמנית והיא תארגן את הבהירות. אלא שאנחנו מקדישים את הסלב של ה-1 באוקטובר ל-15 ככאי, מפני שההנהח שעליה הוסתתה

ההחלטה היתה, שסמועד ה-15 במאי עד ה-1 באוקטובר הדבר יהיה בידי ועדת האו"ם, ומועצת הממשלה תפעל תהיה. והיות ואין ועדת-או"ם - מוכרחים להקדים ואנחנו יורשים את המנדט ישר ולא באמצעות ועדת-או"ם. ולכן, אנחנו עכשיו - ממשלה זמנית.

לא יתכן שתהיה גם מועצת ממשלה זמנית וממשלה זמנית בעת ועונה אחת. שלב איד נשמט בגלל הכשלון של האו"ם. וכאשר אנחנו קוראים "מועצת ממשלה זמנית" - יוצא כאילו אנחנו מחפשים לנו אחיזה בהחלטה, אבל יש בזה איזו תרמית. כי אם אנחנו משתמשים במונח מסויים - אז הגוף הזה צריך להיות מועצת הממשלה הזמנית, או שהארגון האקזקוטיבי שלה.

אל. קפלן:

אני, בדרך כלל, מסכים לנישתו של צ'זלינג. אני רק רוצה להוסיף נודיע שאנחנו הערה אחת. היותי מציע, שבהכרזה אאאא מוכנים לשתף פעולה עם או"ם לביצוע החלטה ה-29 בנובמבר.

ל. שרית:

אני בעד מדינה ואני מסכים לדברי משה, שהיות ואין ועדת-ביצוע - אנחנו היורשים את המנדט ואנחנו שואכים את כוחנו מעצמנו. ביהס לובנלות - אני מסכים עם רוזנבליס. מפני שלא יתכן להכריז על סמכות ידועה, מבלי להחום את החומי הסמכות. אאאא זה יכול להכניס אותנו להסכוכת. ערבי אאאא מחוייב לדעה אם הוא נופל תחת סמכות של המדינה העברית או לא. מה שמפרסת מדינה - זה חוק בתחומי המדינה; מה שמפרסת גורם בין-לאומי, שעדיין לא ניגש לממש את מה שהחליט עליו - זה יכול להתפרש כחוק. לכן, כאשר קמה מדינה - היא מכריזה על החומי גבולותיה.

מ. שכירא:

(א) לא להזכיר גבולות. אנו מדברים על יסוד החלטה של או"ם, וכל אחד יודע מהי ההחלטה.

ב) לא לדבר על ריבונות או על בקשת הכרה מצד אומות העולם. זה יהיה דיון נפרד. לא נחוץ להכנס עכשיו לאותו הסכסוך שכולנו חוששים לו. רק באותה הזרה שקפלו הציע זאת בנוגע לאו"ם. (אל. קפלן: לא אל אומות העולם, אלא לאר"ם)

ד. דמיון:

יחנן שהדברים צריכים עוד עיון. אינני מתחייב להחזיק בדעתי סחר. אבל אני רוצה היום להציע, שנראה לי שצריך לפעול כאילו יש ועדת-ביצוע. והיא אישרה את הדבר, אלא צאצא שקרה הדבר שועדת-הביצוע יצאה. אבל בכל יתר הדברים הייתה ועדת-ביצוע קיימת. אינני רואה מדוע מועצה הממשלה לא יכולה להיות היורשת. יצאה ועדת-הביצוע מהשבון - ומועצה הממשלה היא היורשת. יש כאן צד חיצוני וצד פנימי. (מ. שרתוק: זה יכול להיות!) הייתי רק נגד זה שמועצה ממשלה זמנית וממשלה זמנית ישמטו בעת ועונה אחת. תהיה קיימת ה"ל"ז בתור מועצה ממשלה זמנית זה-י"ג בתור אכזר וסיבה. ואם אנחנו אומרים רק ממשלה זמנית והכוונה רק ל-י"ג - אז בטלה המועצה של ה"ל"ז, וזה יעורר שאלה פנימית חמורה מאוד.

נדמה לי, שבמצבו היום, זה לא יוסיף חוקף וחוזק לממשלה. אני משום כך מציע לקיים את הכל, כאילו ועדת הביצוע אישרה את זה. מה שדרשנו מועדת הביצוע לאשר - אנחנו בעצמנו מאשרים שזה קיים, בסרמינולוגיה וגם כלפי חוץ. (מ. בנטוב: אתה מציע שזה יהיה הכוסד של אפריל או של אוקטובר?) של אפריל. בענין זה אנחנו חייבים גם לעצמנו וגם לאחרים בהירות גמורה. לדעתי, אין כל סיבה שאנחנו עכשיו נסטה מן הענין הזה.

ג. מאידכון:

נדמה לי, שלא יועיל לנו, ואנחנו צריכים ללכת כל הדרך. אי אפשר לעשות זיגזגים. צריך היה לקום איזה דבר ב-1 באפריל - ואיננו; הייתה צריכה להיות ועדת ביצוע - ולא הייתה ואיננה. ואנחנו סכריזים ונאלצים בעצמנו להכריז על הקמת המדינה. ואם אנחנו עושים את זה - אז צריך לעשות את זה עם

כל פרטי הפרטים. ומדינה אצל כל הגויים - יש לה מסעלה, ולמדינה שלנו צריכה להיות מסעלה. אולם, היות ולא היו כדירות - הרי זאת צריכה להיות מסעלה זמנית.

אינני מציעה לבטל את הגוף הזה. אני מקבלת את דברי משה רק במובן אסטטי. נקרא לזה ל"ז או איזה שם אחר, אבל לא במקום מסעלה. (מ. שרתוק: מועצת המדינה!) אני בעד זה שעם ההכרזה על המדינה, לא יתכן שלא נפנה אל או"ם שיכיר בה. צריכה להיות בקשה ופניה אל הצומות שהן תכרנה בה. ללכת בעד אחד ולהסס - זה לא יועיל לנו. נדמה לי, כי לזה טחנה העולם. ואם תהיה הכרזה - עלינו לעשות את הדבר בכלמות!

א. ציולינג:

לא איכפת לי אם יקראו לזה מועצת מדינה או מועצת מסעלה. אבל אני סוּב־שפזרפים אפריל לאוקטובר.
בענין הפניה להכרה. זה בהחלט נסען על ההחלטות של או"ם. אנחנו יכוּ-לים וב לזסט בדיוק את הנוסחה שכתובה בענין זה, שגם אחת המדינות מן השתיים, אם היא הקום, היא יכולה להתקבל על ידי או"ם.
בקשה רשות הדיבור גם לשאלה: מה עכשיו המצב לגבי ועדה-הביצוע והידיעה על כך שיו"ר הועדה חוזר לא"י?

מ. דר-רוק:

אוב, בענין ההכרה. עוד הפעם, אם אנחנו רוצים, בכל זאת, להסאר עוד כשה שאפשר במסגרת ההחלטה, איננו יכולים סתם לפנות לאו"ם ולדרוש שיכירנו בנו כמדינה חברה באו"ם, מבלי למלא אחרי אותם התנאים אשר או"ם כבר הציגו לנו. ושם יש שני תנאים: א) אנחנו צריכים להצהיר, שאנחנו מקבלים עלינו ההחייכיות בין-לאומיות מסוימות, אשר הן מפורסות בהחלטה; ב) אנחנו צריכים להצהיר, שכאשר הקום הבריה הכלכלית - נהיה מוכנים להכנס לברית כלכלית זו.

אינני חושב, שאנחנו צריכים להכניס את כל ה דוקומנט הזה לתוך ההכרזה

הזאת. אני מציע להכריז בארץ שני השלבים האלה: (א) הכרזה על הקמת המדינה והאורגנים המנהלים שלה; והאורגנים המנהלים אחר כך יחברו את ההצהרה הדרושה וישלחו אותה לאו"ם.

אל. קפלן:

אולי כדאי ללכת בדרכי לאוטרבאך ובבת-אחת לקבל שני דוקומנטים: אחד - קצד ושני - שמבאלקצה ציותר את הדברים.

מז. בנ טוב:

אנחנו, מצד אחד, מסתמכים על החלטות או"ם ורוצים לפעול בסמוכות, בין אם של אמריקא או של אוקטובר. מה יהיה הצד החוקי, אם כדעת ההכרזה לא תהיה שום החלטה חדשה של או"ם, וההחלטה הקודמת תעמוד בתקפה? איך אנחנו אצל רוצים לפנות לכדינות אחרות שהכרזה בנו? האם נבקש שתכרזה בנו סתם כמדינה חדשה שקמה או שהכרזה בנו כגוף שמדובר עליו בהחלטה או"ם? גדמה לי, שזה איזה שיקול שצריך להתחשב בו.

מ. שרהוק:

הכרת

אינני זוכר שנאמר כשהו בהחלטה על אקצא המדינה הזאת ע"י המדינות האחרות. יש הנראות בדבר הכרת המדינה הזאת על ידי האו"ם, כניכחה כחברה.

ד. בן גוריון:

על הגבולות. זוהי הכרזה של עצמאות. יש, למשל, ההכרזה על העצמאות של ארצות הברית. אין בה כל ציון של תחומים טריטוריאליים. אין שום הכרה ואין שום חוק כזה. אני גם כן למדתי בספר החוקים שמדינה מורכבת מסטח ומאוכלוסים. כל מדינה יש לה גבולות. אנחנו מדברים על הדוקומנט של הכרזה ואם צריך לציין בו את הגבולות או לא. אני אוכר, שאין דין כזה. הכרזה על הקמת מדינה - לא מוכרחים להגיד בה מה הם התחומים של המדינה.

ומדוע לא להגיד? - כי איננו יודעים. אם או"ם יצטוד על שלו - אנחנו לא נילחם נגד או"ם. אבל אם או"ם לא יהיה קיים בנוגע לענין זה ויעשו בנו סלחמה ואנחנו נכשיל אותם - אז נתפוש את הצוליל המערבי ואת הדרך מסני עברי הכביש של ירושלים, וכל זה יהיה חלק של המדינה, אם יספיק לנו הכוח. למה להתחייב?

שנית, לא להגיד שום דבר בהכרזה על כך שאנחנו מבקשים הכרה. זה יהיה תפקידה של הממשלה שתוקם. הממשלה תפנה לכנסות. עצם הדבר שמודיעים על עצמאות - מרוש הדבר שהעולם מתבקש להכיר בזה. (ד. רמז: מה נזק אתה רואה בזה שיהיה פניה לאומות העולם להכיר במדינה?) לא נחוצה הפניה להכרה. כרוש העולם מתכה להכרזה. כלומר, העובדה הפוליטית היא: מכריזים שהוקמה מדינה. יש מוקדם ויש כאוחר.

שלישית, אני סולל את הארגון המנסה של שרתוק בנוגע לשם של "כועצת ממשלה זמנית", אם כי אני מוכן לקבל את ההנמקה. הכרחי להקים ממשלה. בלי זה - זאת מלה ריקה. אנחנו מסתמכים, וגם נגיד את זה בהכרזה, שזה על יסוד החלטה האו"ם. אבל באו"ם היו שני דברים: (א) פתרון של שאלת א"י: הקמת מדינה עבריה והקמת מדינה ערבית ואחדות כלכלית וכו'; (ב) פרוצדורה מסויימת: פרוצדורה של ה-1 בפברואר, של ה-1 באפריל וועדת-כיצוע. הפרוצדורה נתבדה ואיננה קיימת. אולם, בגלל זה שהפרוצדורה לא קיימת - אנחנו לא חייבים בה. אבל עצם הענין של הקמת מדינה ערבית וגם הקמת מדינה ערבית - זה מחייב אורנו. ואם או"ם יאמר כי צריכה לקום אחדות כלכלית - אז הצבולות מחייבים אורנו, ואם גם יהיה לנו כוח להפוש - לא נתפוש. אבל הפרוצדורה בטלה. היא בטלה לא על ידנו, אלא על ידי זה שלא היה כוח-גברא לאו"ם. והשם "כועצת ממשלה זמנית" - זה חלק של הפרוצדורה. מוכר לנו להסתמש בזה ואין בזה שום הרמית. אינני רואה שם יותר מתאים. מוכרחים לקרוא לגוף בשם מתאים. (מ. ברתוק: השם המתאים יהיה מועצת המדינה I) גם אם נקרא לזה בשם אחר - אין זה פוגם. אבל אם הב לא קיימו את הפרוצדורה - אנחנו יכולים לקרוא לזה שם אחר.

(10) א. כ.

(ד. בן-גוריון)

אני מציע להסתפק רק בדברים האלה ובמה שאמר ציזלינו שפנינו לשלום וכי אנחנו מקוים שאו"ם יתן את כל המיכה לנו.

אל. קפלן:

הצעתי היא שאנחנו נביד שהננו סוכנים לקבל את כל העזרה מאו"ם.

ד. בן-גוריון:

נצביע בענין הובלות.

האם יש מי בעד זה שיכניסו להכרזה את ענין הובלות? - 4;

מי בעד הכללת ענין הובלות בהכרזה? - 5.

הרמטכ"ל: לא לכלול בהכרזה את ענין הובלות.

לכשיישלש הצעה בדבר ועדה לחיבור ההכרזה. נציעים כחברים בה את

הח"ח: פ. רוזנבלים, ט. טרהוק, א. ציזלינו, מ. שפירא, ד. רמז.

הועדה בהרכב הנ"ל אושרה פה-אחד. היא תתכנס בשעה 10 ביום ה', 13.5.

ותביא את הצעתה לישיבת ה-19.

ככר כן הוחלט:

(1) לקיים הסך של ישיבת סנהלת העם ביום ה' (13.5.48) בשעה 6 לפנות ערב;

(2) לקיים ביום ו' בשעה 1.30 בצהריים את ישיבת מועצת העם, ללא קשר עם גמטריות בואם של החברים שיטנם בירושלים; לאישור ההכרזה. בו ביום (14.5.48) בשעה 4 אחה"צ לקיים ישיבת חגיגית (באולם המוזיאום בחל-אביב) לשם הכרזה רשמית על הקמת המדינה.

(3) לשלוח סלגרמה לחברים בירושלים עם תוכן ההחלטות של הישיבה;

(אחרי זה: הודעת ד. בן-גוריון בענין תיק-הבטחון. רשם א. כ.).